

СВЯЩЕННА
І
БОЖЕСТВЕННА
ЛІТУРГІЯ

ВО СВЯТИХ ОТЦЯ НАШОГО

Василія Великого

РИМ
1980

ЛВІВСЬКА
УСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
БІБЛІОТЕКА
1000403

СВЯЩЕННА
І
БОЖЕСТВЕННА
ЛІТУРГІЯ

NO 5212X 0712 142010

Василий Великий

1981

**БОЖОЮ МИЛІСТЮ
СМИРЕННИЙ ЙОСИФ
ПАТРІАРХ КИЄВО-ГАЛИЦЬКИЙ
І ВСІЄЇ РУСИ**

Мир у Господі і Архирейське Благословення

Міжепархіяльна Літургїчна Комісія опрацювала переклад Божественної Літургїї святого Отця нашого Василя Великого і його передаємо друком для вжитку в нашій Помісній Українській Католицькій Церкві. Ця чергова праця нашої Літургїчної Комісії відбувалась за засадами поставленими нами на початку цього корисного діла, щоб дати нашому народові переклад богослужбних книг у рідній мові, згідно із духом та вимогами часу, а теж і постановами Другого Ватиканського Собору. Хоч церковно-слов'янська мова не вповні є зрозуміла сьогодні, все одно чимало її слів і

мовних зворотів мають велике значення для перекладів і тому не слід ними нехтувати. Вони краще віддають древнього богословського й молитовного духа правд віри ними висловленого, вони надають окремого поетичного й літургійного змісту молитвам і тим підносять думку та почування богомольця на висоти небуденні, а надприродні, що в важню ціллю молитви і благочестя.

Літургія святого Отця нашого Василя Великого в прадавню із незвичайно глибокими змістом молитвами, які відчитує ісрей. У цих молитвах поставлений високо покайний настрій і розкаяна мисль священослужителя, а перед самим принесенням безкровної Жертви в ній є чудовий і по-мистецькому зладжений опис історії нашого спасення. При тому постійно підкреслене в ній велике Боже милосердя до нас і Божя доброта у відношенні до людства, що своїм упадком від Бога віддалилось. Не диво, що наші літургійні устави приписують служити цю Святу Літургію в найважливіші празники й неділі літургійного року: Різдво Христове — початок нашого спасення, Богоявлення — основа нашого спасення у Пресвятій Трійці, Великий Четвер — пам'ять установаження святої

Тайни Євхаристії в навечер'я Христових страстей, Велика Субота і з нею Воскресення — завершення нашого спасення, час Святого й Великого Посту — наше покаєння як зміст нашого спасення, день св. Василія — як вияв вдячності і прослави для цього великого Отця Східньої Церкви, що лишив нам зразок святости і цю святу Літургію.

Святий Отець наш Василій Великий у чудовий спосіб схопив своєю глибокою і чистою думкою незвичайну гідність людини, якою вона у своїй нищеті може Богові принести хвалу, честь і прославу. Свята Літургія — це найвищий спосіб прослави Бога тут на землі, бо це рівночасно Христова жертва і Його молитва в наших устах. Тому св. Василій писав: «Суций Владико, Господи, Боже Отче Вседержителю, поклоняючий, достойно воістину, праведно і благо, як годиться величності святости Твоїї Тебе хвалити, Тебе оспівувати, Тебе благословити, Тобі поклонятися, Тебе благодарити, Тебе славити, єдиного істинно суцього Бога, і Тобі приносити з серцем сокрушеним і духом смиренним цю словесну службу нашу; Ти вси Той, хто дарував нам пізнання Твоїї істини».

Тому повторимо слова, даючи цей переклад

у руки наших священників і вірних, які висловили ми на вступі до перекладу Літургії св. Іоана Золотоустого і які є постійно важними у нашій дійсності: «Нехай приношені в нашій народі і в його мові Христові жертви вимолять і на даліше всі потрібні благодаті, так конечні в нинішніх печальних і прескорбних часах і стануть завдатком кращої долі».

Благословення Господнє на вас, Того благодаттю і чоловіколюб'єм, завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Дано в Римі в день Покрова Пресвятої Богородиці, 14 жовтня 1980 р.Б.

✠ Святий Інокентій і Кордилья

ЧИН СВЯЩЕНОЇ І БОЖЕСТВЕННОЇ ЛІТУРГІЇ

Ісрей, хочячи совершати божественне тайнодійство, найперше повинен бути примирений з усіма і не мати нічого ні на кого, і серце, скільки сили, берегти від лукавих помислів, здержуватися від вечора і трезвитися аж до часу священодійства. А коли настав час, входить у храм і, з'єднавшись з дияконом, разом творять три поклони до сходу перед святими дверми.

Тоді говорить диякон: Благослові, владіко.

Ісрей:

Благословен Бог наш завжди, ніні і повсякчас, і на віки віків.

Диякон: Амінь.

І починає говорити диякон:

Слава Тобі, Бже наш, слава Тобі.

Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дїбр і життя подателю, прийдї і вселїся в нас, і очїсти нас

від усякої скверні, і спасі, благій, душі наші.

Святій Бóже, святій кріпкнй, святій безсмертний, помілуй нас. *Тричі.*

Слава Отцю, і Сїну, і Святому Духові, і нїні, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Пресвята Трójце, помілуй нас; Гóсподи, очїсти грїхї наші; Владїко, прости беззаконня наші; Святій, посїти і зцїлі немочі наші їмени Твогó радї.

Гóсподи, помілуй. *Тричі.* Слава; і нїні:

Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святїться їмя Твоє, нехай прїйде царство твоє, нехай бóде воля Твоя, як на небї, так і на землі. Хлїб наш насущний дай нам днесь; і прости нам довгї наші, як і ми прощаємо довжникам нашим; і не введї нас у спокýсу, але їзбави нас від лукавого.

їврей : Бо твоє є царство, і сїла, і слава, Отця, і Сїна, і Святого Духа, нїні і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Тодї мовлять :

Помілуй нас, Гóсподи, помілуй нас; бо нїякого одвіту не знаючи, оцю Тобї молїтву, як Владїці, ми грїшні принóсимо: помілуй нас.

Слава :

Господи, помилуй нас, бо на Тебе ми уповали, не прогнівайся дуже на нас, ні не пом'яни беззаконь наших: але зглянься і нині, як милосердний, і избав нас від ворогів наших. Бо Ти єси Бог наш, а ми люди Твої, всі діла рук Твоїх, і ім'я Твоє призиваємо.

І нині :

Милосердя двері відкрий нам, благословенна Богородице, щоб надіючися на Тебе, ми не погігнули, але щоб избавились тобою від бід: ти бо єси спасення роду християнського.

Потім відходять до ікони Христової і цілують її, мовлячи :

Пречістому образу Твоєму пеклоняємося, благій, просячі прощення прогрішень наших, Христе Бже, бо волею благоволив єси плоттю зйти на хрест, щоб избавити тих, що їх створив єси, від неволі ворожої. Тому благодарственно клічемо Тобі: Ти радістю сповнив усє, Спасє наш, прийшовши спасти світ.

Тоді цілують і ікону Богородиці, мовлячи тропар :

Милосердя єси джерело, милости сподоби нас, Богородице, зглянься на людєй, що згрішили,

яві, як завжди, сілу твою; бо на тебе уповаючи, радуйся, клічемо тобі, як колись Гавріл, безплотних архистратіг.

І приклонивши голову, ісрей мовить оцю молитву :

Господи, пошли руку Твою з висоти святого жилища Твого і укріпи мене на предлежачу службу Твою, щоб я неосудно став перед страшним престолом Твоім і безкровне священодійство совершив. Бо Твоя єсть сіла на віки віків. Амінь.

Тоді творять і до ликів по одному поклонові і так відходять у святилище, мовлячи :

Увійду в дім Твій, поклонюся до храму святого Твого в страсі Твоім. Господи, настав мене правдою Твоюю, ворогів моїх ісправ перед Тобою путь мою. Бо немає в устах їх істини, серце їх сугне, гріб відкритий гортань їх, язиками своїми лукавили. Суді їм, Боже, щоб віднали від замислів своїх: по мно́жеству нечестя їх відкінь, їх, бо преогірчили Тебе, Господи. І нехай возвеселяться всі, що уповають на Тебе, вовік возрадуються, і вселишся в них: і похваляться Тобою ті, що люблять ім'я Твоє.

Бо Ти благословиш праведника, Гóсподи; як ору́жжям благово́ління вінча́в Ти нас.

І ввійшовши в святилище, творять три поклони перед святою трапезою і цілують святе євангеліє, святу трапезу і на престольний хрест. Також беруть в свої руки, кожний, стихар свій і творять три поклони до сходу, говорячи кожний про себе :

Бо́же, милості́вий будь мені грішному.

Тоді диякон приходить до ібрея, тримаючи в правій руці стихар з ора́рем, і, склонивши перед ним голову, каже :

Благослови́, влади́ко, стиха́р з ора́рем.

Ібрей мовить :

Благослове́н Бог наш за́вжди, ніні і повсякча́с, і на віки віків.

Тоді диякон відходить в одну сторону святилища й одягається в стихар, молячись так :

Возра́дується душа́ моя́ в Гóсподі, бо облачив мене́ в ри́зу спасення́ й оді́жею ра́дости зодягну́в мене́; як на жениха́ положи́в на мене́ віне́ць і як невісту украси́в мене́ красо́ю.

*І поцілувавши орар, накладає на ліве рам'я.
А коли накладає нарукавники на руки, то на
праву мовить :*

**Десніця Твоя, Гóсподи, прослáвилася в сілі;
права́ Твоя рука, Гóсподи, сокруші́ла ворогів,
і ми́ожеством сла́ви Твоє́ї стер єсі́ супро́тив-
ників.**

А на ліву мовить :

**Ру́ки Твої́ сотвори́ли мене́ і збудува́ли мене́;
врозумі́ мене́, і навчу́ся за́повідям Твої́м.**

*Тоді відходить до трапези предложення і
приготовляє священні речі: святий дискос ста-
вить по лівій стороні, а потир, себто святу
чашу, по правій, і все інше з ними.*

*А іврей одягається так: Бере в ліву руку
стихар і, поклонившись тричі до сходу, як вже
казано, знаменує, кажучи :*

**Благословén Бог наш за́вжди, ніні і повсяк-
час, і на віки віків. Амінь.**

І одягається, кажучи :

**Возра́дується ду́ша моя́ в Гóсподі, бо обла́чив
мене́ в ри́зу спасéння й одéжою ра́дости зодяг-**

нуб менé; як на женихá положів на мéне вінéць і як невісту украсів менé красбю.

Тоді бере епітрахиль і, назнаменувавши, накладає на себе і мовить :

Благословén Бог, що зливає благодáть свою на священиків своїх, як мiро на головi, що снливає на бóроду, бóроду Аарóнову, що спливає на оméти* одéжі його́.

Тоді бере пояс, опоясується і мовить :

Благословén Бог, що перепоясує менé сiлою і положів непорóбною путь мою́, що чiнить но́ги мої, як оленевi, і на висóтах ставить менé.

А коли накладає нарукавники на руки, то на праву мовить :

Десни́ця тво́я, Го́споди, просла́вилася в си́лі; права́ Тво́я рука́, Го́споди, сокруши́ла ворогiв, і ми́ожеством сла́ви Тво́єї стер еси́ супроти́вників.

А на лiву мовить :

Ру́ки Тво́ї сотвори́ли менé і збудува́ли менé; врозумi менé, і навчу́ся за́повідям тво́їм.

---

* краї

Також бере набедреник, якщо має, благословить його, цілує і говорить :

Перепояші меч твій по бедрі твоїм, сильний, красою твоєю і добротою твоєю; і натягни лук, і успівай і царюй, істини ради і лагідности і справедливости, і дивно наставить тебе десниця твоя завжди, ніні і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Тоді бере фелон, благословить, цілує і так говорить :

Священники Твої, Господи, зодягнуться в праведність, і преподобні твої радістю возрадуються завжди, ніні і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Тоді відходять до трапези предложення, вмивають руки і мовлять :

Умю в невинності руки мої і обійду жертівник твій, Господи, щоб почути мені голос хвали Твоїї, і повідати всі чудеса Твої. Господи, возлюбив я красу дому Твого і місце перебування слави Твоїї. Не погуби з печестивими душі моєї і з мужами кровожадними життя моє, що в їх руках беззаконня, а десниця їх повна підкупу. А я в незлобності моїй ходив, ізбави мене,

Господи, і помилуй мене. Нога моя стала на правоті, в церквах благословлю Тебе, Господи.

Тоді творять три поклони перед трапезою предложення, і кожний мовить :

Бже, милостивий будь мені грішному.

Вікунив Ти нас від прокляття закону чесною Твоєю кровю: давши себе на хресті прибити і копієм проколоти, безсмертя вилляв Ти людям: Спасе наш, слава Тобі.

Тоді диякон мовить :

Благослові, владико.

Іврей починає :

Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон : Амінь.

1 *Тоді іврей бере лівою рукою просфору, а правою святе копіє, знаменує ним тричі поверх печаті просфори і мовить :*

На спомин Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа. *Тричі.*

І зараз устромлює копіє в правий бік печаті, крає і мовить :

Як овечá на заколénня вéдено його́.

А в ліву :

І як áгнець непорóчний пéред тим, що стриже́ його́, безголо́бий, так і він не відкривáє уст своїх.

А в горішній бік печаті :

В смиренні його́ суд над ним відбу́вся.

А в долішній бік :

А рід його́ хто опові́сть.

А диякон споглядає побожно на таке таїнство і говорить три кожнім різанні : Гóсподу помолі́мся, тримаючи й орар в руці. Потім говорить : Візьмі́, владі́ко.

Ісрей вкладає святе копів скісно з правого боку просфори, виймає святий хліб і мовить так :

Бо візьметься від землі жигтя́ його́.

І кладе його́ навзнак на святім дискосі, при словах диякона :

Жéртвуй, владі́ко.

Ріже його́ хрестовидно і так мовить :

Жéртвується Агнець Бóжий, що берé гріх світу, за жигтя́ світу і спасénня.

І обертає догори другу сторону, що має хрест.

Диякон каже :

Проколі, владіко.

А ісрей, проколюючи його копієм в правий бік, мовить :

Одін з воїнів копієм рёбра його проколóв, і зóраз вийшла кров і водá: І той, хто відів, засвідчив, і правдіве є свідчення його.

А диякон, взявши вино і воду, говорить до ісрея :

Благослові, владіко, святе з'єднання.

І прийнявши благословення над ними, вливає разом до святої чаші — вина і трохи води.

2 *А ісрей бере в руку другу просфору і мовить :*

На честь і пам'ять преблагословенної Владічиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії; її молитвами приймі, Гбсподи, жéртву цю в пренебесний Твій жертóвник.

І взявши частицю, кладе її правóруч святого хліба, близько середини його, і мовить :

Предстала царіця правóруч тебе, в ризи золóчені одягнена, преокрашена.

3 *Тоді бере третю просфору, і мовить.*

Чесніх небесних сил безплóтних.

1 *І бере першу частицю, кладе її з лівого боку святого хліба, починаючи перший ряд, і мовить :*

Чесного славного прорóка, предтечі і Хрестітеля Йоана, і всіх святих прорóків.

2 *І бере частицю і благочинно кладе її внизу першої.*

Тоді знову мовить :

Святи́х сла́вних і всехва́льних апо́столів Петра́ і Павла́, і всіх інших святи́х апо́столів.

3 *І так кладе третю частицю внизу другої, закінчуючи перший ряд.*

Тоді мовить :

Святи́х отців на́ших святі́телів: Васи́лія Вели́кого, Григо́рія Богосло́ва і Йо́ана Золото́устого, Атанасі́я і Кири́ла, Никола́я, що в Мі́рах, Кири́ла і Методі́я, учителів слов'я́нських, свято́го священому́ченика Йо́сафата і всіх святи́х святі́телів.

1 *І бере четверту частицю, кладе її побіч першої, зачинаючи другий ряд.*

Тоді знову мовить :

Свято́го апо́стола, первому́ченика і архи́диакона Стефа́на, святи́х вели́ких му́чеників: Дми́трія, Ю́рія, Теодо́ра Ті́рона і всіх святи́х му́чеників і му́чениць.

2 *І взявши п'яту частицю, кладе її внизу першої, що започатковує другий ряд.*

Тоді мовить :

Преподо́бних і богоно́сних отців на́ших: Анто́нія, Євті́мія, Са́ви, Ону́фрія і всіх преподо́бних отців і матерей.

3 І так взявши шосту частицю, кладе її внизу другої частиці, закінчуючи другий ряд.

Тоді мовить :

Святіх і чудотворців безсребреників: Космі і Дам'яна, Кіра і Йоана, Пантелеймона і Ермолая і всіх святіх безсребреників.

1 І взявши сьому частицю, кладе її зверху, зачинаючи третій ряд, по чину :

Тоді знову мовить :

Святіх і праведних богоотців Йоакіма і Анни.

2 І кладе благочинно восьму частицю внизу першої.

І ще мовить :

Святого (ім'ярек, якого храм і якого день) і всіх святіх; їх молитвами носіти нас, Бже.

3 І взявши дев'яту частицю, кладе її в кінці третього ряду, на закінчення.

4 Тоді бере четверту просфору і мовить :

Пом'яні, Владіко чоловіколюбче, святішого вселенського Архисерія (ім'ярек) Пяну Римського, і блаженнішого Патріярха нашого (ім'ярек), і преосвященнішого Митроноліта нашого Кир (ім'ярек), преосвященнішого Архисніскопа нашого

го Кир (*ім'ярек*), або: боголюбівого Єпископа нашого Кир (*ім'ярек*) і все єпископство православних, чесне пресвітерство, в Христі дяконство і весь священничий чин: (*якщо в обителі*: всечеснішого отця нашого Архимандрита *ім'ярек* й Ігумена *ім'ярек*), братію і співслужителів наших священників і дяконів, і всю братію нашу, що її Ти з великої Твоєї милости призвів до спільноти Твоєї, всеблагій Владіко.

І бере частицю, кладе її внизу святого хліба.

Тоді поминає по імені тих, яких повинен пом'янути, живих, і на кожне ім'я виймає частицю, мовлячи:

Пом'япі, Гóсподи, (*ім'ярек*).

5 *І так узявши частиці, кладе їх внизу святого хліба.*

Тоді бере п'яту просфору і мовить:

За блаженну пам'ять і відпущення гріхів блаженним ктіторам святого храму цього (*якщо в обителі*: святої обітелі цієї).

Тоді поминає архиврея, що його рукоположив, і інших усопших, яких хоче, по імені. На кожне ім'я виймає частицю, мовлячи:

Пом'яні, Гóсподи, ду́шу усóпшого раба́ Твогó
(ім'ярек).

І на кінець мовить так :

І всіх в надії воскресення, життя вічного і
Твоєї спільноти усóпших правосла́вних отців і
братів на́ших, чоловіколю́бче Гóсподи.

І виймає частицю. По цім мовить :

Пом'яні, Гóсподи, по багатьом щедрóтам
Твоім, і моє недостóїнство і прости мені всяке
погрішення, вóльне і невóльне.

І виймає частицю.

*І бере губку, збирає частиці на дискосі,
внизу святого хліба, щоб були забезпечені, і
щоб ніщо не впало.*

*Тоді диякон бере кадильницю, вкладає до неї
тиміям і каже до іврея :*

Благослові, владі́ко, каді́ло.

І зараз сам говорить :

Гóсподу помолі́мся.

А іврей молитву кадила :

**Каді́ло Тобі прино́симо, Христе́ Бо́же наш,
як приємний за́пах духо́вний; Ти ж приймі́ його́**

в пренебесний Твій жертівник і зішли нам благодать пресвятого Твого Духа.

Диякон: Господу помолімся.

Ісрей, покадивши зізду, кладе її зверху святого хліба і мовить:

І прийшла зізда і стала зверху, де було Дитя.

Диякон: Господу помолімся.

Ісрей, покадивши перший покровець, покривав святий хліб з диском і мовить:

Господь воцарився, в красу одягнувся, одягнувся Господь в силу і перепоясався. Він бо утвердив вселенну, вона не порушиться. Відтоді готовий престіл Твій, від віку Ти єси. Піднесли ріки, Господи, піднесли ріки голос свій. Піднімуть ріки рокіт свій від шуму вод многих. Дівні хвилі морські, дівний на висотах Господь. Свідощтва Твої вельми вірні. Домові Твоєму, Господи, належить святість на довгі дні.

Диякон:

Господу помолімся. Покрий, владико.

Ісрей, покадивши другий покровець, покривав святу чашу і мовить:

Покрила небеса́ доброта́ Твоя́, Христé, і хвали́
Твої́ повна земля́.

Диякон :

Гóсподу помолі́мся. Покрий, владі́ко.

*Іврей кадить покров, себто́ воздух, і, покри-
ваючи обо́в, мовить :*

Покрий нас покрóвом крил Твої́х, віджені́ від
нас уся́кого во́рога і супоста́та. Умири́ наше
жнтя́, Гóсподи, помі́луй нас і світ Твій, і
спасі́ ду́ші на́ші, як бла́гий і чолові́колюбець.

*Тоді іврей, взявши кади́льницю, кадить предло-
ження́ і мовить :*

Благосло́вén Бог наш, що так ізво́лив.

А диякон каже :

Завжди́, ніні́ і повсякча́с, і на ві́ки вікі́в.
Амі́нь.

І оба благогові́йно поклоняю́ться.

Тоді диякон мовить :

За предло́жені чесні́ дарі́ Гóсподу помолі́мся.

*Іврей бере кади́льницю і мовить мо́литву
предло́ження :*

Бóже, Бóже наш, Ти, що послав небéсний хліб, поживу всьому́ світові, Гóспода на́шого і Бóга Ісúса Христá, спáса і избавителя і благодотворця, що благословляе і освячуе нас, сам благословї предлóження оцé і приймї його́ в пренебéсний Твїй жертóвник. Пом'яни́, як благїй і чоловіколюбець, тих, що принесли́, і тих, за ко́го принесли́; і нас неосудними збережи́ в священодїйствї божéственнымнх Твої́х таїн.

Бо святе́ і прославлене пречесне́ і величне ім'я́ Твоє́, Отця́, і Сїна, і Свято́го Дúха, нїні і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І по цїм творить тут відпуст, мовлячи так :

Слава́ Тобі́, Христé Бóже, уповання́ наше, слава́ Тобі́.

Диякон :

Слава́: і нїні. Гóсподи, помилуй. *Тричі.* Благословї́.

Іврей мовить відпуст :

Коли неділя :

Христóс, що воскрес із мёртвих. *Якщо ні :*

Христóс, істинний Бог наш, молїтвами пре́чїстої своєї́ Мáтері, свято́го отця́ на́шого Васи́лія Вели́кого, архїєпіскопа Кесарїї Канадо-

кійської і всіх святих, помилує і спасе нас, як
благій і чоловіколюбцеь.

Диякон: Амінь.

*По відпусті диякон кадить святе предло-
ження. Тоді відходить і кадить святу трапезу
навкруги, хрестообразно, мовлячи:*

У гробі плóттю, а в áді з душею як Бог,
в раю ж із розбійником, і на престолі був єсі,
Христé, з Отцём і Духом, все наповняючи, не-
опісаний.

Також Псалом 50.

*І покадивши святилище, намісні ікони, кри-
лоси і людей, входить знову у святий віктар і,
знову покадивши святу трапезу і ібрея, кладе
кадильницю на своє місце, а сам приходить до
ібрея.*

*І ставши разом перед святою трапезою, тричі
поклоняються, молячись і кажучи:*

Цáрю небéсний, утішителю, Дúше істини, що
всюди єсі і все наповняєш, скáрбе дiбр і життя
подáтелю, прийді і вселіся в нас, і очисти нас
від усякої сквёрні, і спасі, благій, дúші наші.

Слáва во ви́шніх Богу, і на землі мир, в лю-
дах благово́ління. *Двічі.*

Господи, губи мої відкрий, і уста мої сповістять хвалу Твою.

Тоді цілують, іврей святе євангеліє, а диякон святу трапезу.

І по цім диякон, склонивши свою голову перед іврем і, тримаючи орар трьома пальцями правої руки, промовляє :

Час правити Господеві, владіко, благослові.

Іврей, знаменаючи його, мовить :

Благословен Бог наш завжди, ніні і повсякчас, і на віки віків.

Тоді диякон :

Помоліся за мене, владіко.

Іврей :

Нехай направить Господь стопи твої.

І знову диякон :

Пом'яні мене, владіко святій.

Іврей :

Нехай пом'яне тебе Господь Бог в царстві своїм завжди, ніні і повсякчас, і на віки віків.

Диякон : Амінь.

І поклонившись, виходить північними дверми. Царські двері до входу не отзираються. І ставши на звичайнім місці, напроти святих дверей, вклоняється з благоговінням тричі, про себе молячись :

Гбсподи, губи мої відкрій і уста мої сповістять хвалу Твою.

*І по цім починає мовити : **Благослові, владіко. А іврей починає : Благословенне царство.***

*Треба знати : Якщо іврей служить без диякона, то нехай не говорить дияконських слів на проскомидії і на літургії, перед євангелієм, і на відповідь його : **Благослові, владіко, і Проколі, владіко, і Час правити, тільки вктені і те, що належить до чину.***

Коли ж соборно служить багато священників, дійство проскомидії творить один іврей, а інші служителі нехай осібно нічого з проскомидії не мовлять.

Якщо в архиврейське служіння, іврей починає проскомидію, як звичайно; кладе частиці Богородиці і святих, а потім покриває святий дискос і святу чашу воздухом, нічого не мовлячи. А коли співають херувимську пісню, сам архиврей, перед великим входом, закінчує проскомидію.

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ

ВО СВЯТИХ ОТЦЯ НАШОГО

ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

Знай, що ця божественна літургія Великого Василя не завжди співається, а тільки у визначений час, тобто: в неділі великої чотирнадцятниці, крім квітної неділі, у святий великий четвер й у велику суботу, і в навсчер'я Різдва Христового, і Богоявлення, (коли в навсчер'я не в субота або неділя), і в день празника святого Василя.

А пояснення й устав цього священодійства ті самі, що і святого Йоана Золотоустого.

Диякон:

Благослові, владико.

Ісрей:

Благословенне царство Отця, і Сіна, і Святого Духа нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик*: **Амінь.**

---

* Люди, співці.

Диякон :

В мірі Гóсподу помолі́мся.

Лик : Гóсподи, помі́луй.

За мир з висóт і спасéння душ на́ших Гóсподу помолі́мся.

Лик : Гóсподи, помі́луй.

За мир всьогó світу, доб́рий стан святи́х бóжих церкóв і з'єднан́ня всіх Гóсподу помолі́мся.

Лик : Гóсподи, помі́луй.

За святи́й храм цей і тих, що з вірою, благогові́нням і стра́хом бóжим вхо́дять до ньогó, Гóсподу помолі́мся.

Лик : Гóсподи, помі́луй.

За святи́шого вселéньського Архисерéя (*ім'ярек*), Па́пу Рі́мського, і за блаже́ннішого Патрія́рха на́шого (*ім'ярек*), преосвяще́ннішого Митрополі́та на́шого Кир (*ім'ярек*), преосвяще́ннішого Архиспі́скопа на́шого Кир (*ім'ярек*), або : боголюбíвого Єпі́скопа на́шого Кир (*ім'ярек*), чесне́ пресві́терство, у Христі́ дия́коиство, за весь при́чет і люде́й Гóсподу помолі́мся.

Лик : Гóсподи, помі́луй.

За Бóгом бережений нарóд наш, за правління і все во́їнство Гóсподу помолі́мся.

Лик: Гóсподи, помі́луй.

За го́род цей (*або:* За село́ це *або:* За святу́ обітель цю), і за всякий го́род, країну і за тих, що вірою живу́ть в них, Гóсподу помолі́мся.

Лик: Гóсподи, помі́луй.

За до́бре полі́ття, за врожа́й плóдів земі́их і часі́ мірні Гóсподу помолі́мся.

Лик: Гóсподи, помі́луй.

За пла́ваючих, подорожу́ючих (на землі́ і в пові́трі), недúжих, стражда́ючих, полонéних і за спасéння їх Гóсподу помолі́мся.

Лик: Гóсподи, помі́луй.

Щоб ізба́витися нам від уся́кої скóрби, гні́ву, (біді́) і ну́жди, Гóсподу помолі́мся.

Лик: Гóсподи, помі́луй.

Заступі́, спасі́, помі́луй і охороні́ нас, Бóже, Твоє́ю благодáттю.

Лик: Гóсподи, помі́луй.

Пресвяту́, пречісту, преблагословенну, сла́вну Владі́чицю на́шу Богорóдицю і прсноді́ву Ма́рію, з усі́ма святи́ми пом'яну́вши, самі́ себе, і оді́н одно́го, і все жи́ття на́ше Христу́ Бо́гові відда́ймо.

Лик : Тобі, Го́споди.

Іврей говорить тайно молитву першого антифону :

Го́споди Бо́же наш, Тво́я вла́да несказанна і сла́ва неося́жна, Тво́я ми́лість безмі́рна і чоловіколю́біє невимóвне. Сам, Владі́ко, по добросерде́чності Тво́їй споглянь на нас і на святи́й храм цей, і створи́ з на́ми і ті́ми, що мо́ляться з на́ми, бага́ті ми́лості Тво́ї і щедро́ти Тво́ї.

Виголос :

Бо Тобі нале́жить уся́ка сла́ва, честь і поклонення, Отцю́, і Си́ну, і Свято́му Ду́хові, ні́ні і повсякча́с, і на ві́ки вікі́в.

Лик : Амі́нь.

По ектенії співці співають перший антифон. Коли іврей тихо говорить молитву у святилищі, в цей час диякон мовить поза святилищем ектенію.

Якщо ж нема диякона, то сам іврей мовить екктенію :

Ще і ще в мірі Гóсподу помолімся.

Лик : Гóсподи, помілуй.

Заступі, спасі, помілуй і охороні нас, Бóже, Твоєю благодаттю.

Лик : Гóсподи, помілуй.

Пресвятú, пречісту, преблагословенну, славному Владічицю нашу Богорóдицю і приснодіву Марію, з усіма святіми помянúвши, самі себе, і одін одного, і все життя наше Христú Бóгові віддаймо.

Лик : Тобі, Гóсподи.

Молитва другого антифону :

Гóсподи Бóже наш, спасі людéй Твоїх і благослові насліддя Твоє, повноту цёркви Твоєї охороні, освяті тих, що люблять красу dóму Твогó; Ти їх прослав божественною Твоєю сілою і не остав нас, що уповаємо на Тебе.

Виголос :

Бо твоя є влада і Твоє є царство, і сила, і слава, Отця, і Сіна, і Святого Дúха, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

По другій вктенії співці співають другий антифон.

Диякон мовить:

Ще і ще в мірі Гóсподу помолімся.

Лик: Гóсподи, помілуй.

Заступі, спасі, помілуй і охороні нас, Бóже, Твоєю благодаттю.

Лик: Гóсподи, помілуй.

Пресвятú, пречісту, преблагословéпну, сла́вну Владі́чицю на́шу Богорóдицю і приснодіву Ма́рію, з усіма святи́ми помяну́вши, самі себе, і оді́н одного, і все життя́ на́ше Христу́ Бóгові відда́ймо.

Лик: Тобі, Гóсподи.

Молитва третього антифону:

Ти, що дарува́в нам ці спільні й сýголосні моли́тви, Ти, що обіця́в ввóлити проха́ння двох, або трьох, що згóдяться в ім'я́ Твоє́, сам і нині проха́ння рабі́в Твоі́х на пожі́ток сповні́, подаючі́ нам і в тепе́рішнім ві́ці пізна́ння Твоє́ї істини, і в б́дучому дару́й життя́ ві́чне.

Виголос :

Бо Ти благий і чоловіколюбець Бог еси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сїну, і Святому Духові, нїні і повсякчас, і на віки віків.

Лик : Амінь.

І тут, як на літургії Золотоустого, співці те саме співають. А ієрей і диякон так само все говорять і чинять.

Молитва входу :

Владіко Гбсподи Боже наш, що установив на небі чїни, і воїнства ангелів і архангелів на служіння Твоєї слави, вчинї з входом нашим, щоб був входом святих ангелів, які сослужать нам і разом славословлять Твою благість.

Бо Тобі належить всяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сїну, і Святому Духові, нїні і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

По цьому чинять вхід. Диякон мовить :

Премудрість, прбсті:

І входять у святий вітар.

Коли співають тропарі, ієрей мовить молитву трїсвятого :

Бóже святій, що в святіх перебуваєш, Тебе трисвятім гóлосом серафіми оспівують, і херувіми славослóвлять, і всі небесні сили Тобі поклоняються. Ти з небуття в буття привів усé, створів чоловіка на óбраз Твій і на подóбу і всякими дарáми його прикрасів. Ти даєш тóму, хто прóсить, премудрість і рóзум, і не погóрджуєш грішником, а встановляєш покаєння на спасення. Ти сподóбив нас, смиренних і недостóйних рабів Твоїх, і в цю хвилину стáти пéред славою свято́го Твогó жертóвника і налэжне Тобі поклонення і славослóв'я приносíti. Сам, Владі́ко, прийми́ і з уст нас, грішних, трисвятю́ пісню і посіти́ нас блага́стю Твоєю́. Прости́ нам всяке прогрішення, вольне і невольне, освяти́ наші душі́ й тіла́ і дай нам побóжно служіти Тобі всі дні жигтя́ на́шого, моли́твами свято́ї Богородици́ і всіх святі́х, що від віку Тобі угóдні були́.

Коли ж співці прийдуть на останній тропар, диякон мовить до ієрея :

Благослові́, владі́ко, час трисвято́го.

А ієрей, знаменуючи його, виголошує :

Бо Ти святій есі́, Бóже наш, і Тобі сла́ву

**возсилаємо, Отцю, і Сїну, і Святому Духові,
ніні і повсякчас.**

А диякон приходить ближче святих дверей і, вказуючи орарем, мовить голосно до тих, що стоять у храмі:

І на віки віків.

Лик: Амінь.

Коли співається трисвяте, мовлять і самі, ієрей і диякон, трисвяте, при чому творять три поклони перед святою трапезою.

Тоді диякон до ієрея:

Повелі, владіко.

І відходять до горного місця, а ієрей, відходячи, мовить:

Благословен, що гряде в ім'я Господнє.

Диякон:

Благослові, владіко, горне сідалище.

Ієрей:

Благословен еси на престолі слави царства Твого, що сидиш на херувімах, завжди, ніні і повсякчас, і на віки віків.

По закінченні трисвятого диякон приходить перед святі двері і мовить :

Будьмо уважні.

Ізрей виголошує :

Мир всім.

І знову диякон : Премудрість, будьмо уважні.

І співці — прокімен, Псалом Давидів.

Потім диякон : Премудрість.

А читець — надпис апостола :

До Євреїв або : До Коринтіян, **або :** До Римлян послання святого апостола Павла читання.

І знову диякон : Будьмо уважні.

Коли ж скінчиться апостол, мовить ізрей :

Мир тобі.

Диякон : Премудрість, будьмо уважні.

Лик : Аلیلія, зі стихами.

Молитва перед євангелієм.

Засвіті в серцях наших, чоловіколюбче Владіко, нетлінне світло Твого богопізнання і відкрій мисленні очі наші, щоб ми розуміли Твої

св́ангельські проповідування. Вложи́ в нас і страх блаже́нних Тво́їх за́повідів, щоб ми, переми́гши всі тіле́сні по́хоті, прова́дили духо́вне життя́, ду́маючи і діючи все, що уго́дне Тобі. Бо Ти еси́ просві́чення душ і тіле́с на́ших, Христе́ Бо́же, і Тобі сла́ву возсила́ємо з безнача́льним Тво́їм Отце́м і пресвяти́м і благи́м і животворя́щим Тво́їм Ду́хом, ніні і повсякча́с, і на віки віків. Амінь.

Диякон, відставивши кадило на звичайне місце, приходить до іврея і, склонивши перед ним свою голову, тримаючи орар крайніми пальцями і, показуючи на святе євангеліє, мовить:

Благослові, владіко, благовістителя святого апостола і євангеліста *ім'ярек*.

Іврей, знаменуючи його, мовить:

Бог, мо́літвами свято́го, сла́вного, всехва́льного апосто́ла і євангеліста *ім'ярек*, неха́й дасть тобі сло́во благовісти́ти сілою вели́кою для сповне́ння єв́ангелія возлю́бленного Сіна свого́, Го́спода на́шого Ісу́са Христа́.

І подає йому святе євангеліє.

А диякон, сказавши: Амінь і, поклонившись святому євангелію, бере його і, вийшовши свя-

тими дверми, йде за свічконосцями, приходить і став на амвоні або на установленому місці.

А іврей, стоячи перед святою трапезою і дивлячись на захід, виголошує :

Премудрість, прбсті, віслухаймо святого свангелія.

Також :

Мир всім.

Лик : **І дүхові твоєму.**

Диякон :

Від ім'ярек святого свангелія читання.

Лик : **Слава Тобі, Гбсподи, слава Тобі.**

Іврей : **Будьмо уважні.**

Якщо в двох дияконів, то один нехай говорить :

Премудрість, прбсті. Також і : **Будьмо уважні.**

По закінченні свангелія каже іврей :

Мир тобі благовіствуючому.

Лик : **Слава Тобі, Гбсподи, слава Тобі.**

І диякон відходить аж до святих дверей, віддає святе свангеліє івревві і знову замикаються святі двері.

Диякон, ставши на звичайнім місці, починає так :

Промовмо всі з усієї душі і з усієї мислі нашої промовмо.

Лик : Гóсподи, помілуй.

Гóсподи вседержителю, Бóже отців наших, мо́лимось Тобі, віслухай і помілуй.

Лик : Гóсподи, помілуй.

Помілуй нас, Бóже, по великій мїлості Твоїй, мо́лимось Тобі, віслухай і помілуй.

Лик : Гóсподи, помілуй. *Тричі.*

Молитва усильного благанья.

Гóсподи Бóже наш, усильне це моління прийми від рабів Твоїх і помілуй нас по мнóжеству мїлості Твоїї, і щедрóти Твої зішли на нас і на всіх людéй Твоїх, що очікують від Тебе багáтої мїлості.

В приходських храмах :

Ще мо́лимось за святішого вселénського Архисрéя *ім'ярек*, Па́пу Рїмського, і за блажéннішого Патріярха нашого *ім'ярек*, і за преосвящéннішого Митрополїта нашого Кир *ім'ярек*, пре-

освященнішого Архієпископа нашого Кир *ім'ярек*,
або боголюбівого Єпископа нашого Кир *ім'ярек*,
 за тих, що служать і послужили у святім храмі
 цім, і за отців наших духовних, і всю во Христі
 братію нашу.

Лик: Гбсподи, помилуй. *Тричі.*

В монастирях:

Ще мблیمось за святішого вселенського Ар-
 хиєрєя *ім'ярек*, Папу Римського, і за блажен-
 нішого Патріярха нашого *ім'ярек*, і за преосвя-
 щеннішого Митрополіта нашого Кир *ім'ярек*, пре-
 освященнішого Архієпископа нашого Кир *ім'ярек*,
або боголюбівого Єпископа нашого Кир *ім'ярек*,
 і за всечесніших отців наших Архимандріта,
ім'ярек, Протоігумена *ім'ярек*, Ігумена *ім'ярек*,
 за тих, що служать і послужили в святій обітелі
 цій, за отців наших духовних, і всю в Христі
 братію нашу.

Лик: Гбсподи, помилуй. *Тричі.*

Ще мблیمось за Ббгом бережений нарбд наш,
 за правління і за все вбїнство.

Лик: Гбсподи, помилуй. *Тричі.*

Тут додається вктенія про окреме прошення.

Ще мо́лимось за предсто́ячих люде́й, що очікують від Те́бе вели́кої і бага́тої ми́лості, за тих, що твóрять нам ми́лостиню і за всіх правосла́вних христия́н.

Лик : Го́споди, поми́луй. *Тричі.*

Виголос :

Бо милості́вий і чоловіколю́бець Бог е́сі, і Тобі сла́ву возсила́ємо, Отцю́, і Си́ну, і Свято́му Ду́хові, ні́ні і повсякча́с, і на ві́ки ві́ків.

Лик : Амі́нь.

Диякон :

Помо́літься, оглаше́нні, Го́сподеві.

Лик : Го́споди, поми́луй.

Ві́рні, за оглаше́нних помолі́мся, щоб Го́сподь поми́лував їх.

Лик : Го́споди, поми́луй.

Огласі́в їх сло́вом істи́ни.

Лик : Го́споди, поми́луй.

Відкри́в їм сва́нгеліє пра́вди.

Лик : Гóсподи, помíлуй.

Приєднiв iх до святóї своєї собóрної i апó-
стольської цёркви.

Лик : Гóсподи, помíлуй.

Спасí, помíлуй, заступí й охоронí iх, Бóже,
Твоєю благодáттю.

Лик : Гóсподи, помíлуй.

Оглашенни, гóлови вáшi Гóсподевi прикло-
нiть.

Лик : Тобi, Гóсподи.

Молитва за оглашених :

Гóсподи Бóже наш, що на небесах живеш i
споглядáєш на всi дiлá Твоi, споглянь на ра-
бiв Твоiх оглашених, що склонiли своi шиi
пéред Тобóю, i дай iм легкé ярмó, створи iх
чесними члéнами святóї Твоєї цёркви, i сподоби
iх кúпелi зновубуття, вiдпущення грiхiв i одéжi
нетлiння, на пiзнáння Тебé, iстинного Бóга на-
шого.

Виголос :

Щоб i вони з нáми славили пречеснé i велiчне

ім'я Твоє, Отця, і Сїна, і Святого Духа, нїні і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

І по виголосі іврей простирав ілитон як звичайно.

Диякон:

Всі оглашенні, вийдіть.

Коли є другий диякон, виголошує і він:

Оглашенні, вийдіть.

Тоді знову перший:

Всі оглашенні, вийдіть.

Щоб ніхто з оглашених не залишився, тільки вірні, ще і ще в мірі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

А якщо є тільки один диякон, або якщо іврей служить без диякона, тоді мовить так:

Всі оглашенні, вийдіть, оглашенні, вийдіть, всі оглашенні, вийдіть, щоб ніхто з оглашених не залишився, тільки вірні, ще і ще в мірі Господу помолімся.

Лик: Господи, помилуй.

Молитва вірних перша :

Ти, Гóсподи, показáв нам це вели́ке та́їнство спасéння; Ти сподóбив нас, смире́нних і недо-сто́йних рабів Тво́їх, бу́ти служі́телями свято́го Твогó жерто́вника. Ти сі́лою Свято́го Твогó Дúха вчині́ нас здáтними до слúжби ці́ї, щоб ми, неосúдно ста́нувши пе́ред свято́ю сла́вою Твоєю́, принесли́ Тобі́ жéртву хвали́: Ти бо дієш усé в усіх. Дай, Гóсподи, щоб і за гріхі́ на́ші, і за людські́ невідання́ була́ прийня́тна і приє́мна жéртва на́ша пе́ред Тобо́ю.

Коли іврей молиться, диякон (якщо є) мовить ектенію поза святилищем :

Заступі́, спасі́, помі́луй і охороні́ нас, Бóже, Твоєю́ благода́ттю.

Лик : Гóсподи, помі́луй.

Диякон : Премúдрість.

Іврей виголос :

Бо Тобі́ нале́жить вся́ка сла́ва, честь і покло-не́ння, Отцю́, і Сі́ну, і Свято́му Дúхові, ніні́ і повсякча́с, і на ві́ки вікі́в.

Лик : Амі́нь.

І знову диякон :

Ще і ще в мірі Гóсподу помолімся.

Лик: Гóсподи, помілуй.

Молитва вірних друга:

Бóже, Ти, що в мїлості і щедрóтах посітів смиреннє наше, поставив нас, смиренних, і грішних, і недóстойних рабів Твоїх, пéред святою славою Твоєю служити святому Твоєму жертóвникові. Ти укріпи нас сілою святого Твогó Дúха на слóжбу цю і дай нам слóво на відкривáння úст наших, щоб призивáти благодáть Святого Твогó Дúха на дарі, що мають бóти предлóжені.

Диякон (а без нього, ісрей) мовить:

Заступі, спасі, помілуй і охороні нас, Бóже, Твоєю благодáттю.

Лик: Гóсподи, помілуй.

Диякон: Премúдрість.

Ісрей виголос:

Щоб під влáдою Твоєю зáвжди бережені, Тобі славу возсилáли, Отцю, і Сїну, і Святому Дúхові, нїні і повсякчáс, і на віки віків.

Лик: Амїнь.

Також і тут чинять та говорять, іврей і диякон, як на літургії Золотоустого.

Молитва, яку мовить іврей тихо, коли співається херувимська пісня:

Ніхто не достойний із зв'язаних тілесними похотями і пристрастями приходити, або приближатися, або служити Тобі, царю слави, бо служити Тобі — велике і страшне і самим небесним силам. Та одначе, ради несказанного і безмірного Твого чоловіколюбія, безперемінно і незмінно став Ти чоловіком і архиєрей нам був еси, і богослужбової цєї і безкровної жєртви священодїйство передав Ти нам, як Владїка всіх. Ти бо єдиний, Гбсподи Ббже наш, володїш небесними і земними, Тебе на престолї херувимському носять, Ти серафїмїв Господь і цар Ізраїлів, Ти єдиний святий і в святих спочиваєш. Тебе, бтже, молю єдиного благого і благоуважного: споглянь на мене грїшного і непотрїбного раба Твого і очїсти мою душу і сєрце від совїсти лукавої; і зроби мене спосїбним силою Святого Твого Духа, одягненого благодаттю священства, стати перєд цїєю Твоєю святою трапєзою і священодїяти святе і прецїсте Твоє тїло і чеснї кров. Бо до Тебе прихбджу, приклонївши мою шїю, і молюся Тобі,

щоб Ти не відверну́в лиця́ Твогó від мене, ні не відкі́нув мене́ з óтроків Твої́х, а сподóби мене́, щоб я, грішний і недостóйний раб Твій, прині́с Тобі́ ці дарі́; Ти бо еси́ той, хто принóсить і когó принóсять, і хто прийма́є і когó роздаю́ть, Христé Бóже наш, і Тобі́ сла́ву возсила́ємо з безнача́льним Твої́м Отце́м і пресвяті́м і благі́м і животворя́щим Твої́м Ду́хом, нині́ і повсякча́с, і на ві́ки ві́ків. Амінь.

По закінченні молитви і кадженні іврей і диякон, ставши перед святою трапезою, мовлять разом херувимську пісню тричі і по кожному закінченні поклоняються один раз.

Ми, херуві́мів та́йно явля́ючи і животворя́щій Трóйці трисвяти́ю пісню співа́ючи, вся́ку нині́ жите́йську відложі́м печа́ль.

Щоб і царя́ всіх ми прийняли́, (що) його́ в сла́ві неві́димо супровóдять а́нгельські чі́ни. Алилúя, алилúя, алилúя.

А оце співається тільки у великий четвер:

Вече́рі Твоє́ї та́йної днесь, Сі́ну Бóжий, мене́ прича́сника приймі́, бо ворога́м Твої́м та́йни не пові́м і поцілу́нку не дам Тобі́, як Ю́да, але́ як розбі́йник іспові́даю Тебе́: пом'я́ні мене́, Го́споди, у ца́рстві Твої́м. Алилúя, алилúя, алилúя.

А в велику суботу співають оце :

Нехай мовчить всяка плоть людська і нехай стоїть із страхом і трéпетом, і ні про що земне в собі нехай не помишляє. Цар бо царюючих і Господь володіючих приходить у жéртву себе принести і дати себе на поживу вірним. Пóред ним ідуть чíни а́нгельські, з усяким нача́лом і вла́стю, многоо́кі херувіми і шестикрілі се-рафіми, лиця закриваючи і співаючи пісню: Аلیلу́я, аلیلу́я, аلیلу́я.

Тоді ісрей і диякон відходять у предложення, і кадить ісрей чесні дари, тихо молячись :

Бо́же, милості́вий будь мені грішному.

Диякон :

Візьмі, владі́ко.

А ісрей :

Піднесіть ру́ки ва́ші до святі́ні і благословіть Го́спода.

Диякон говорить :

Всіх вас, правосла́вних христия́н, нехай пом'яне́ Господь Бог в ца́рстві свої́м за́вжди, ніні і повсякча́с, і на віки вікі́в.

Іврей мовить :

Святішого вселенського Архисерія *ім'ярек*, Папу Римського, блаженнішого Патріярха нашого *ім'ярек*, преосвященнішого Митрополіта нашого Кир *ім'ярек*, преосвященнішого Архиспіскопа нашого Кир *ім'ярек*, або боголюбівого Єніскопа нашого Кир *ім'ярек*, [в монастирі всечеснішого отця нашого Архимандріта *ім'ярек*, Протоігумена *ім'ярек*, Ігумена *ім'ярек*], і ввесь священничий, дияконський і монаший чин, Бóгом бережений нарóд наш, правління і все вóїнство, благорóдних і приснопáм'ятних ктіторів і доброчінців свято́го храму цьогó (свято́ї обітелі цієї) і всіх вас, православних християн, нехай пом'яне Господь Бог в царстві своїм зáвжди, нині і повсякчáс, і на віки віків.

Лик : Амінь. І співає :

Щоб і царя всіх ми прийняли, (що) його́ в славі невідимо супроводять а́нгельські чіни. Аلیلу́я, аلیلу́я, аلیلу́я.

А іврей, покадивши воздух, покриває ним чесні дари, мовлячи :

Благообразний Йо́сиф, з дрéва знявши пре́чистеє тіло Твоє́, плащаницею чістою обві́в й аро́матами, в грóбі новім, покрі́вши, положи́в.

І бере кадильницю, кадить чесні дари тричі і мовить :

Ущаслів, Гóсподи, благоволінням Твоїм Сіон, і нехай здвігнуться стіни ерусалімські. Тоді уподобаєш собі жéртву правди, приношення і всепáлення, тоді полóжать на вівтáр Твій тельців.

І мовить до диякона :

Пом'яні менé, бра́те і сослужітелю.

А диякон до нього :

Нехай пом'яне Госпóдь Бог священство твоé в ца́рстві своїм.

І іврей :

Помо́ліся за мене, сослужітелю мій.

Тоді і диякон мовить до іврея :

Дух Святий на́йде на тебе і сі́ла Вишнього осі́нить тебе́.

Іврей.

Той же Дух нехай спі́вдіс з на́ми всі дні життя́ на́шого.

І диякон до нього :

Пом'яні менé, вла́діко святи́й.

Іврей :

Нехай пом'яне тебе Господь Бог у царстві своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Диякон : Амінь.

І поклонившись ісревві, виходить північними дверми, став на звичайнім місці і мовить :

Співнім молитву нашу Гóсподеві.

Лик : Гóсподи, помілуй.

За предлóжепі чесні дарі Гóсподу помолімся.

Лик : Гóсподі, помілуй.

За святій храм цей, і тих, що з вірою, благоговінням і страхом бóжим входять до ньóго, Гóсподу помолімся.

Лик : Гóсподи, помілуй.

Щоб избáвитися нам від усякої скóрби, гніву, (біді) і нóжди, Гóсподу помолімся.

Лик : Гóсподи, помілуй.

Молитва приношення, після поставлення божественних дарів на святім престолі, яку іврей мовить тихо :

Гóсподи Бóже наш, що створів нас й увів

в оцє життѣ, показав нам путі до спасєннѣ, дарував нам відкриттѣ небєсних Таїнств, Ти бо єси Той, хто поставив нас на слўжбу оцю сілою Дўха Твогo Святoгo. Благозвoль отo, Гoсподи, стати нам служителями Новoгo Твогo Заповіту, слугами святїх Твоїх Таїнств; прийми нас, що приближаємося до святoгo Твогo жертoвника, по мнoжеству мїлости Твоєї, щоб ми стали достoйними принoсити Тобі цю словєсну і безкрoвну жєртву за наші грїхи і людські невідання; прийнявши її у святїй і пренебєсний і мїсленний Твій жертoвник як приємний запах, зішли нам благодать Святoгo Твогo Дўха. Споглянь на нас, Бoже, і подивись на цю нашу слўжбу, і прийми її, як прийняв єси Авелєві дарі, Нoсєві жєртви, Авраамoві всепалєннѣ, Мойсєєві й Аарoнові священства, Самуїлові мїрні жєртви. Як Ти прийняв від святїх Твоїх апoстoлїв істинну цю слўжбу, так і з рук нас грїшних прийми ці дарі в блягості Твоєї, Гoсподи, щоб ми, сподобившись служити без порoку святoму Твоєму жертoвникові, знайшли нагорoду вїрних і мўдрих управитєлїв у страшній день Твоєї правєдної відплати.

Диякон мовить :

Заступі, спасі, помілуй і охороні нас, Бóже, Твоєю благодаттю.

Лик: Гóсподи, помілуй.

Дня всьогó звёршеного, свято́го, мирного і безгрішного у Гóспода просім.

Лик: Пода́й, Гóсподи.

Ангела міру, вірного наставника, хоронителя душ і тілєс наших у Гóспода просім.

Лик: Пода́й, Гóсподи.

Прóщення і відпущення гріхів і прогрішєнь наших у Гóспода просім.

Лик: Пода́й, Гóсподи.

Дóброго і пожіточного ду́шам нашим і міру для світу у Гóспода просім.

Лик: Пода́й, Гóсподи.

Оста́лий час життя́ нашого в мірі і пока́йни скінчіти у Гóспода просім.

Лик: Пода́й, Гóсподи.

Христия́нської кончіни життя́ нашого, безболізно́ї, бездога́нної, мирно́ї, і дóброго одвіту на страши́м сўдищі Христóвім просім.

Лик: Пода́й, Гóсподи.

Пресвятú, пречíсту, преблагословénну, слáвну Владíчицю на́шу Богорóдицю і приснодіву Ма́рію, з усіма святи́ми пом'яну́вши, самі себе, і оді́н одного, і все життя́ на́ше Христú Бóгові відда́ймо.

Лик : Тобі, Гóсподи.

Виголос :

Щедрóтами єдинорóдного Сі́на Твогó, що з ним благословén єсі, з пресвяті́м і благі́м і животворя́щим Твоі́м Дúхом, ніні і повсякчáс, і на ві́ки вікíв.

Лик : Амінь.

Іврей : Мир всім.

Лик : І дúхові твоє́му.

Диякон :

Возлюбі́м друг дру́га, щоб однодúмно визнава́ти.

Лик :

Отця́ і Сі́на і Свято́го Дúха, Трóйцю єдиносу́щну і нерозді́льну.

Іврей поклоняється тричі, мовлячи тихо :

Возлюблю́ Тебе́, Гóсподи, крі́посте моя́, Го́сподь тверді́ня моя́ і прибíжище моє́. *Тричі.*

Диякон поклоняється тричі, цілує свій орар і виголошує.

Двері, двері, в премудрості будьмо уважні.

Лик: Вірую в єдиного Бóга Отця, вседержителя, творця неба й землі і всьогó видимого і невидимого. І в єдиного Гóспода Ісúса Христá, Сína Бóжого, єдинорóдного, від Отця рóдженого пéред всіма віка́ми. Сві́тло від сві́тла, Бóга істинного від Бóга істинного, рóдженого, несотвореного, єдиносúщного з Отцём, що чéрез ньóго все ста́лося. Він за́для нас людéй і на́шого ра́ди спасéння зійшо́в із небéс, і воплоті́вся з Дúха Свято́го і Марі́ї Ді́ви, і ста́вся чолові́ком. І був розп'я́тий за нас за Пóнтія Пилáта, і стражда́в, і був похóваний. І воскрес у трéтій день, згíдно з писáнням. І возні́сся на не́бо, і сиді́ти правóруч Отця́. І вдрúге прійде зо сла́вою, суді́ти живі́х і ме́ртвих, а йогó ца́рству не бу́де кінця́. І в Дúха Свято́го, Гóспода, животворя́щого, що від Отця́ [і Сína] ізхо́дить, що з Отцём і Сíном рівнопоклопя́емний і рівносла́вимий, що говорі́в чéрез проро́ків. В єди́ну, святу́, собóрну й апо́стольську Цéркву. Іспові́дую одне́ хрещéння на відпу́щення грі́хів. Очі́-

кую воскресення мёртвих: І життя́ будучого віку. Амінь.

А по скінченню святого Символа диякон виголошує :

Станьмо гідно, станьмо зі страхом, будьмо ува́жні, щоб святе́ прино́шення в мі́рі прино́сити.

Лик : Милість міру, жéртву хвалéння.

Іврей виголошує :

Благода́ть Го́спода на́шого Ісу́са Христа́, і любóв Бо́га і Отця́, і прича́стя Свято́го Ду́ха, неха́й бу́де з усіма ва́ми.

Лик : І з ду́хом твої́м.

Іврей :

Вго́ру піднесі́м серця́.

Лик : Піднеслі́ до Го́спода.

Іврей :

Благодарі́м Го́спода.

Лик :

Досто́йно і пра́ведно е́сть поклоня́тися Отцю́ і Си́ну і Свято́му Ду́хові, Тро́йці єдиносущній і нерозді́льній.

Іврей, склонившись, молиться тихо :

Сущий Владіко, Гóсподи, Бóже Отче Вседержителю, поклоняємий, достóйно воістину, праведно і блага́, як годі́ться величності свѣтості Твоєї Тебѣ хваліти, Тебѣ оспівувати, Тебѣ благословіти, Тобі поклонятися, Тебѣ благодаріти, Тебѣ славити, єдиного істинно сущого Бóга, і Тобі принóсити з сѣрцем сокруше́ним і дýхом смире́нним цю словѣсну слýжбу на́шу; Ти єси Той, хто дарува́в нам пізнáння Твоєї істини. І хто спро́можний вісловити сі́ли Твої́, голосніми вчиніти всі хвалі́ Твої́, абó повісти всі чудеса́ Твої́ ко́жного ча́су? Владіко всіх, Гóсподи не́ба і землі́, і всієї́ тва́рі, віди́мої і невіди́мої: Ти, що сиді́ш на престóлі сла́ви і спогляда́єш на безодні́, безнача́льний, невідимий, незба́гнений, неопі́саний, незмі́нний. Отче Гóспода на́шого Ісýса Христá, вели́кого Бóга і Спасі́теля, упова́ння на́шого. Він є́ образ Твоєї́ блага́сти, печáть рівнобразна, що в Собі́ явля́є Тебѣ́, Отця́, Сло́во живѣ́, Бог істинний, предві́чна премудрі́сть; жигт́я, освѣ́чення, сі́ла, сві́тло істинне; че́рез Ньóго Дух Свѣ́тий явівся, Дух істини, дар усинóвлення, запору́ка б́дучого наслі́ддя, почáток ві́чних благ, животворя́ща сі́ла, дже́рело освѣ́чення; вся твар словѣсна і

розумна Ним укріплюючись, Тобі служить і Тобі возсилає повсякчасне славословіє, бо все служить Тобі. Бо Тебє хвалять ангели, архангели, престόли, господства, начала, власті, сили і многоо́кі херувіми; пе́ред Тобю́ сто́ять навколо́ серафіми: шість крил в одно́го і шість крил у друго́го, і двома́ ото́ покрива́ють вони́ лиця́ свої́, а двома́ но́ги, і двома́, літа́ючи, звива́ють оди́н до одно́го, безпереста́нно уста́ми, в певмовка́ючих славословле́ннях.

Іврей голосно :

Побідну пісню співа́ючи, виклі́куючи, зви́ваючи і промовля́ючи.

Лик :

Свят, свят, свят Госпо́дь савао́т, по́вне не́бо і земля́ сла́ви Твоє́ї, осанна́ в ви́шніх. Благосло́вен, хто йде́ в ім'я́ Госпо́дне, осанна́ в ви́шніх.

І тут диякон так само́ чинить як і в літургі́ї Золотоусто́го.

Іврей мо́литься тихо :

З ціми́ блаже́нними си́лами, Владі́ко чолові́колю́бче, і ми грі́шні клі́чемо і мо́вимо: святи́й е́си воісти́ну і пресвяти́й, і нема́є міри вели́ччю

святости Твоєї, і праведний єси в усіх ділах Твоїх, бо по правді й істинному суді Ти все здійснив на нас. Ти створив чоловіка, взявши прах із землі і, вдостоївши образом Твоїм, Боже, поставив ти його у рясному раю, і обітував йому безсмертне життя і насолоду вічних благ за збереження заповідей Твоїх. Коли ж він не послухав Тебе, істинного Бога, Створителя свого, і дав себе звести приманою змієюю та вмертвив себе своїми прогрішеннями, Ти вигнав його праведним Твоїм судом, Боже, з раю у світ цей і повернув до землі, з якої він був узятий, і справляючи йому спасіння через зновубуття в самому Христі Твоєму. Бо не одвернувся Ти до краю від створіння Твого, яке Ти створив, Благий; і не забув Ти діла рук Твоїх, але поситив Ти многообразно, ради милосердя милости Твоєї; пророків послав Ти, творив Ти чудеса через святих Твоїх, що в кожному роді добровгодили Тобі; говорив Ти до нас устами рабів Твоїх пророків, провіщаючи нам прийдешнє спасіння; закон дав Ти па поміч; ангелів поставив Ти хоронителями. Коли ж прийшла повнота часу, Ти говорив до нас через самого Сїна Твого, що Ним і вікі сотворив Ти. Він, бвши сїйвом слави Твоєї і начертанням іпостасі Твоєї, що, носячи

все глаголом сили своєї, не вважав за посягнення бути рівним Тобі, Богу й Отцю, але як Бог сущий нрєвїчний, на землі явився і з людьми снівжив; і воплотївшись із Дїви Святїї, сам умалїв себе, вид раба прийнявши, ставши співобразним до тіла смирення нашого, щоб нас співобразними створїти до образу слави своєї. Бо тому, що через чоловіка гріх увїшов у світ, а через гріх — смерть, благозвїлив Єдинорїдний Твїй Син, — сущий у лїні в Тебе, Бога й Отця, що народївся від женї, Святїї Богорїдицї і Приснодїви Марїї, — бївши під законом, осудїти гріх плїттю своєю, щоб в Адамї вмираючи оживотворїлися в самїм Христї Твоїм. І поживши у свїті цьому, Він дав спасїтельнї повелїння і, відвернївши нас від їдольської примани, привїв до пізнання Тебе, їстинного Бога й Отця, придбав собі нас у народ вїбраний, царське священство, рїд святїй і, очїстивши водою і освятивши Дїхом Святїм, вїддав себе як заміну смєртї, що в собі держала нас, за прїданих гріховї. І зїшовши через хрест до аду, щоб наповнити собїю все, Він розрїшив болїзні смєртнї, і воскрес у трєтїй день, і путь прєстєлив усякїй плїтї воскресєнням з мєртвих, бо неможливо булї, щоб тлїння держало Начальника жїзнї;

Він став початком помёрлих, перворóдженням із мёртвих, щоб бу́ти само́му усім, сэред усіх пёршим. І зійшовши на небеса́, сів правóруч величчя Твогó на висóтах, Він і прийде відда́ти ко́жному за ділами його́. Нам же, оста́вив на спо́мин спасénного свогó страждáння те, що ми предложі́ли за його́ запові́дями; бо Він, ма́ючи вийти на во́льну і приснопáм'ятну і животворя́щу свою́ смерть, вночі, в яку́ відда́в себе́ за життя́ світу, взяв хлі́б на святі́ свої́ і пречисти́ руки, показáв Тобі́, Бо́гові й Отце́ві, благодарі́в, благослови́в (*і благословля́є*), освяті́в, переломі́в:

І голосно мовить :

Дав святі́м свої́м ученика́м і апóстолам, ка́жучи: Приймі́ть, ї́жте, це єсть ті́ло моє́, що за вас лама́ється на відпу́щення грі́хів.

Лик : Амінь.

А і́рей і диякон те саме і тут чиня́ть, подібно́ як на літургі́ї Золотоустого́.

І́рей тихо :

Так са́мо взяв і ча́шу з пло́дом виногра́дним, розві́в, благодарі́в, благослови́в (*і знову́ благословля́є*), освяті́в:

І знову виголошує оце :

Дав святім своїм ученикам і апостолам, кажучи: Пійте з неї всі, це єсть кров моя нового завіту, що за вас і за многих проливається на відпущення гріхів.

Лик : Амінь.

Іврей, склонивши голову, молиться тихо :

Це чинить на мій спомин; бо кожного разу, як їсте хліб цей і п'єте цю чашу, мою смерть звіщайте, моє воскресіння сповідуєте. Отож і ми, Владіко, споминаючи спасительні його страдання, животворящий хрест, триденне погребіння, з мертвих воскресіння, на небеса возшестя, праворуч Тебе, Бога й Отця, сидіння, і славне, і страшне його друге пришестя.

Іврей виголошує :

Твоє від твоїх Тобі приносимо за всіх і за все.

Лик :

Тебе оспівуємо, Тебе благословимо, Тебе благодарим, Господи, і молимося Тобі, Боже наш.

Іврей, склонивши голову, молиться тихо :

Ради цього, Владіко Пресвятій, і ми, грішні і недостойні раби Твої, сподобившись служити

свято́му Тво́єму жерто́внику, не за пра́ведні діла́ на́ші, бо не вчиніли ми нічо́го до́брого на землі, але́ ра́ди ми́лости Твоє́ї і щедро́т Твої́х, що Ти їх ще́дро зілля́в на нас, зі смілі́вістю приближа́ємося до свято́го Твогó жертво́вника і, покла́вши містоо́бразне свято́го Тіла і Кро́ви Христа́ Твогó, Тобі мо́лимось і Тебе́ призива́ємо, Святі́й над Святі́ми, щоб благово́лінням Твоє́ї бла́гости прийшо́в Дух Твій Святі́й на нас і на предлежа́чі дари́ оці, і благослови́в їх, і освяти́в, і показа́в.

Диякон кладе рипіду, що її держав, або покровець, і приходить близько до іврея й обидва тричі поклоняються перед святою трапезою.

Тоді диякон, склонивши голову, показує ора-рем на святий хліб і мовить тихо :

Благослові, владіко, святий хліб.

А іврей, знаменуючи святий хліб, мовить :

Хліб ото́ цей самі́м чесні́м тілом Го́спода і Бо́га і Спа́са на́шого Ісу́са Христа́.

Диякон : Амінь.

І знову диякон :

Благослові, владіко, святу́ю ча́шу.

А іврей, благословляючи, мовить :

А чашу оцію самобю чесною кр'ов'ю Г'бспода і Б'ога і Сп'аса нашого Іс'уса Христ'а.

Диякон : Амінь.

А іврей, благословляючи рукою обоє святощів, мовить :

Пролітою за жигт'я світу.

Диякон : Амінь, амінь, амінь.

Диякон, склонивши голову перед іврем, переходить на те місце, де перше стояв.

А іврей молиться :

А нас усіх, що від одного хліба і чаші причащаємося, з'єднай одного з одним на причастья єдиного Духа Святого, і вчині, щоб ні один з нас не причастівся святого Тіла і Кр'ови Христ'а Твого на суд аб'о на ос'удження, ал'е, щоб знайшли ми м'илість і благод'ать з усіма святими, що від віку Тобі благов'г'дили; праотц'ями, отц'ями, патріярхами, прор'оками, ап'остолами, проповідниками, благовісниками, м'учениками, ісповідниками, вч'ителями і з усяким д'ухом праведним, що у вірі скончівся.

І, взявши кадило, іврей виголошує :

Особливо з пресвятою, пречистою, преблагословенною, славною Владічицею нашою Богородицею і приснодівою Марією.

Також диякон кадить святу трапезу навколо і поминає, кого хоче з померлих.

Лик співає :

Тобію радується, Благодатная, всяка твар, ангельський собор і чоловічеський рід, освящений храме і раю словесний, дівственна похвало, що із неї Бог воплотився і младенцем став, перед віками сущий Бог наш. Лбно бо Твоє престолом сотворив і утробу Твою просторішою небес учинив. Тобію радується, Благодатная, всяка твар, слава Тобі.

А якщо у великий четвер і в велику суботу, тоді співають ірмос 9-ої пісні того дня.

А іврей, склонившись, молиться :

Із святим Йоаном пророком, предтечею і хрестителем, зо святими славними і всехвальними апостолами, святим (*ім'ярек*), що його пам'ять творимо, і зо всіма святими Твоїми, їх молитвами посіти нас, Бже.

І пом'яні всіх, перédше помёрлих, в надії воскресénня житт'я вічного.

Тут іврей поминає померлих по імені, кого хоче, і мовить :

За упоко́й і відпу́щення гріхів душі раба Твогó (*ім'ярек*), на місці світлім, звідки втекла печаль і зітхання, упоко́й, Б́же наш.

І упоко́й їх, де сяє світло лиц'я Твогó.

Потім мовить :

Ще мо́лимося Тобі, пом'яні, Гóсподи, святу́ Твою собóрну й апóстольську Цéркву, що від кінців і аж до кінців вселénної, і умиротвори́ її, яку Ти набу́в чесною́ крòв'ю Христа́ Твогó, і святій храм цей утвeрдí аж до кончіни віку. Пом'яні, Гóсподи, тих, що ці дарí Тобі принесли́, і тих, за когó, ким і ра́ди когó їх принесли́. Пом'яні, Гóсподи, тих, що плоди́ прино́сять і добро́ твóрять у святі́х Твоі́х церква́х і пам'ята́ють про вбо́гих; возда́й їм Твоі́ми багáтими і небéсними дарува́ннями; да́руй їм за́мість земно́го — небéсне; за́мість дочáсного — вічне; за́мість тлі́нного — нетлі́нне. Пом'яні, Гóсподи, тих, що в пусти́нях, і гóрах, і верте́пах, і про́пастях земні́х. Пом'яні, Гóсподи, тих, що в

дівстві, і благоговінні, і подвижництві, і в чистому житті перебувають. Пом'яні, Гóсподи, Бóгом бережений нарóд наш, правління і все воїнство. Даруй їм глибокий і невід'ємний мир; натхні сёрця їх прихильністю до Цёркви Твоёї і до всьогó нарóду Твогó, щоб за їхнього споко́ю ми прова́дили т́хе і м́рне житт́я в усякому благочесті і чистоті. Пом'яні, Гóсподи, всяке нача́льство і вла́ду, братів на́ших в пала́ті і все воїнство; до́брих у бла́гості збережі, лука́вих до́брими вчині з бла́гістю Твоёю. Пом'яні, Гóсподи, тут прису́тніх люде́й і з опра́вданих прич́ин відсу́тніх, і поми́луй їх та нас по мно́жеству м́лости Твоёї; ска́рбниці їх сповні вся́ким до́бро́м; подру́жжя їх в м́рі й одно́мслії збережі, младе́нців ви́годує, мо́лодь навчи́, старци́в підде́рж, малоду́шних поті́ш, розсіяних со́бері, заблу́каних поверни́ і приєдна́й до свято́ї Твоёї собо́рної і апо́стольської Цёркви, паві́жених від ду́хів нечи́стих звільни́, з пла́ваючими пливі́, з подоро́жніми подорожу́й, вдови́цям стань на по́міч, сирі́т захисти́, полоне́них ви́зволи, недужих зці́ли, тих, що на су́дищах, і в рудниках, і на засла́ннях, і на гіркі́х ра́бських робо́тах, і в уся́кій ско́рбі, і ну́жді, й у́тисках, — пом'яні, Бо́же. І всіх, що потре́бують вели́кого Твогó

милосердя і тих, що люблять нас, і тих, що ненавидять, і тих, що доручили нам, недостойним, молитися за них, і всіх людей Твоїх пом'яні, Господи Боже наш, і на всіх вілий багату Твою мілість, даючи всім те, чого просять па спасення. А когось ми не пом'янули, через невідання, або забуття, або через множество імен, Ти сам пом'яні, Боже, що знаєш вік і ім'я кожного, знаєш кожного від лона матері його. Бо Ти єси, Господи, поміч безпомічним, надія безнадійним, бурями гнаним спаситель, плаваючим пристановище, недужим лікар. Сам для всіх будь усім, відаючи кожного і прохання його, дім і потребу його. Избави, Господи, город цей (або: село це, або: обитель цю) і всякий город і країну від глоду, пошести, землетрусу, потопу, вогню, мечя, нашествия чужинців та міжусобної брані.

І виголошує іврей:

Найперше пом'яні, Господи, святішого, вселенського Архисрея (ім'ярек) Папу Римського, блаженнішого Патріярха нашого (ім'ярек), пресвященнішого Митрополита нашого Кир (ім'ярек), боголюбівого Єпископа нашого Кир (ім'ярек) і даруй їх святим Твоїм церквам, щоб в

мірі, цілі, чесні, здорові, довголітні право
правили слово Твоєї істини.

Лик: І всіх і все.

Диякон читає пом'яник живих.

Іврей молиться тихо:

Пом'яні, Господи, раба Божого (*ім'ярек*), за
спасення, посіщення і відпущення гріхів його.

Пом'яні, Господи, всяке єпископство право-
славних, що право правлять слово Твоєї істини.

Пом'яні, Господи, по миожеству щедрот Твоїх
і моє недостойнство, прости мені всяке прогрі-
шення вольне і невольне, і, щоб, ради гріхів
моїх, Ти не заборонів благодаті Святого Твого
Духа від предлежачих дарів.

Пом'яні, Господи, пресвітерство, в Христі
дияконство і весь священничий чин, і не посоромі
ні одного з нас, що стоїмо навколо святого Твого
жертівника. Посіти нас благаістю Твоєю, Гос-
поди, явіся нам багатими Твоїми щедротами,
даруй нам добре і корисне поліття, дощі мирні
даруй землі на врожай, благослови вінець літа
благости Твоєї, угамуй роздори церков, угаси
гордовитість народів, виникнення єресей скоро
розори сілою Святого Твого Духа; всіх нас
прийми в Царство Твоє, показавши нас синями

світла і синіами дня, Твій мир і Твою любов даруй нам, Господи Боже наш, бо воздав все Ти нам.

Виголос :

І дай нам єдиними устами і єдиним серцем славити й оспівувати пречесне і величне ім'я Твоє, Отця, і Сіна, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик : Амінь.

Ісрей, обернувшись до дверей і, благословляючи, мовить :

І нехай будуть милості великого Бога і Спасителя нашого Ісуса Христа з усіма вами.

Лик : І з духом твоїм.

Диякон, якщо є (а якщо нема, то ісрей), виходить і, ставши на звичайнім місці, говорить :

Всіх святих пом'янувши, ще і ще в мірі Господу помолімся.

Лик : Господи. помилуй.

За принесені й освячені чесні дарі Господу помолімся.

Лик : Гóсподи, помíлуй.

Щоб чоловіколюбець Бог наш, прийнявши їх у святій і принебесний і мисленний свій жертóвник, як приёмний запах духóвний, зіслав нам божéственну благодать і дар Свято́го Духа, помолíмся.

Лик : Гóсподи, помíлуй.

Щоб избáвитися нам від усякої скóрби, гніву, (бідí) і ну́жди, Гóсподу помолíмся.

Лик : Гóсподи, помíлуй.

Іврей молитьсá тихо :

Бóже наш, Бóже спасéння, Ти нас навчí достóйно благодарíти Тебé за благодíяння Тво́ї, що їх Ти творíв і твóриш нам. Ти, Бóже наш, прийнявши ці дарí, очíсти нас від усякої сквэрні тíла і духа і навчí звérшувати святощí в стрáсі Тво́ім, щоб ми із чíстим свідченням сумлíння на́шого прийма́ючи часть святощів Тво́їх, з'една́лися зі святíм Тíлом і Крóв'ю Христá Твогó і достóйно прийнявши їх, ма́ли Христá, що живé в серцáх на́ших, і стáли хра́мом Свято́го Твогó Духа. Ей, Бóже наш, і щоб ні одно́го з нас не вчинíв Ти повíнним у цих Тво́їх страшнíх і небесних та́йнах, а́ні нéмічним душéю і тíлом,

щоб недостойно їх причащатися, але дай нам до останнього нашого зідхання достойно приймати надію святощів Твоїх як напуття життя вічного, на добрий одвіт на страшному суді Христа Твого, щоб і ми з усіма святими, які од віку благовгодили Тобі, стали причасниками вічних Твоїх благ, що їх приготівив Ти для тих, що люблять Тебе, Господи.

Диякон :

Заступі, спасі, помілуй і охороні нас, Боже, твоєю благодаттю.

Лик : Господи, помілуй.

Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просім.

Лик : Подай, Господи.

Ангела миру, вірного наставника, хоронителя душ і тілес наших у Господа просім.

Лик : Подай, Господи.

Прощення і відпущення гріхів і прогрішень наших у Господа просім.

Лик : Подай, Господи.

Доброго і пожиточного душам нашим і миру для світу у Господа просім.

Лук : Пода́й, Го́споди.

Оста́лий час життя́ на́шого в мі́рі і пока́йніи скінчи́ти у Го́спода просі́м.

Лук : Пода́й, Го́споди.

Христия́нської кончи́ни життя́ на́шого, безбо́лізної, бездога́нної, мі́рної, і до́брого одві́ту на стра́шнім су́дищі Христóвiм просі́м.

Лук : Пода́й, Го́споди.

Єдні́сть віри і прича́стя Свято́го Ду́ха ви́просивши, са́мі себе́, і оди́н одно́го, і все життя́ на́ше Христу́ Бо́гові відда́ймо.

Лук : Тобі́, Го́споди.

Іврей виголос :

І сподо́би нас, Владі́ко, зі смі́лівістю, неосу́дно смі́ти призива́ти Тебе́, небесно́го Бо́га Отця́, і мо́вити.

Лук :

Отче наш, Ти, що єси́ на небеса́х, нехай́ святі́ться ім'я́ Твоє́, нехай́ при́йде ца́рство Твоє́, нехай́ бу́де во́ля Твоя́, як на не́бі, так і на землі́. Хлі́б наш насущний дай нам днесь, і прости́ нам довгі́ наші́, як і ми проща́ємо довжника́м

нашим, і не введи нас у спокуси, але ізбави нас від лукавого.

Іврей :

Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик : Амінь.

Іврей : Мир всім.

Лик : І духові твоєму.

Диякон :

Голови ваші Господеві приклоніть.

Лик : Тобі, Господи.

Іврей молиться :

Владико Господи, Отче щедрот і Бже всякої утіхи, тих, що приклонили перед Тобою свої голови, благослови, освяти, збережи, укріпи, утверди, від усякого лукавого діла відведи, до всякого ж доброго діла приєднай, і сподоби неосудно причаститися цих пречистих і животворящих Твоїх тайн на відпущення гріхів, на причастя Духа Святого.

Виголос :

Благодаттю і щедротами і чоловіколюб'єм єдинорідного Сїна Твогó, що з ним благословен єсї, з пресвятїм і благїм і животворящим Твоїм Духом, нїні і повсякчас, і на віки віків.

Лик : Амінь.

Іврей молиться :

Зглянься, Гóсподи Ісусе Христé Бóже наш, від святогó жилища Твогó і від престóлу слави царства Твогó і прийди, щоб освятїти нас, Ти, що вгорі з Отцём сидїш і тут з на́ми невидимо перебуваєш, і сподоби нас могúтньою Твоєю рукою подати нам пречїсте Твоє тіло і чеснý кров, а чéрез нас всїм лю́дям.

Тоді іврей поклоняється, а також диякон, на цьому місці, де стоїть, мовлячи стиха тричі :

Бóже, милостївий будь мені грїшному.

А коли диякон побачить, що іврей простягає руки і дотикається святого хліба, щоб творити святе піднесення, виголошує (якщо ж його немає, сам іврей) :

Будьмо уважні.

А ісрей, підносячи святий хліб, виголошує :
Святее святім.

Лик :

Єдин свят, єдин Господь, Ісус Христос, на славу Бога Отця. Амінь.

І співці співають причасний (кінонік) дня або святого.

А диякон входить у святий вітар і, ставши праворуч ісрея, мовить.

Роздробі, владіко, святій хліб.

А ісрей, роздробляючи його на чотири частини, мовить :

Роздроблюється і розділюється агнець божий, роздроблюваний і нероздільний, що його завжди їдять і ніколи не з'їдають, але причасників він освячує.

А ісрей чинить все, як приписано на літургії Золотоустого.

Диякон :

Співни, владіко, святу чашу.

Іврей :

Повнотá Свято́го Ду́ха.

Диякон : **Амінь.**

І взявши теплоту, мовить до іврея :

Благослові, владі́ко, теплоту́.

А іврей благословляє і мовить :

Благословенна теплотá святих Твої́х за́вжди, нині́ і повсякча́с, і на віки вікі́в. Амінь.

І диякон хрестовидно вливає дещо до святої чаші, мовлячи :

Теплотá віри пóвна Дúха Свято́го. Амінь.

Іврей мовить :

Дня́коне, приступі.

Диякон :

Подáй мені, владі́ко, чесне́ і святе́ тіло Го́спода і Бо́га і Спа́са на́шого Ісу́са Христа́.

Іврей мовить :

Ім'ярек, священодіяконові, подається чесне́ і святе́ і пречі́сте тіло Го́спода і Бо́га і Спа́са на́шого Ісу́са Христа́ на відпу́щення його́ гріхів і на житт́я вічне.

І молиться як іврей, кажучи :

Вірую, Го́споди: *і решту*.

Подібно іврей, взявши одну частицю святого Хліба, мовить :

Чесне́ і пресвяте́ тіло Го́спода і Бо́га і Спа́са на́шого Ісу́са Христа́ подається мені, *ім'ярек*, ієре́ві, на відпу́щення гріхів і на житт́я вічне. Амінь.

І приклонивши голову, моли́ться, кажучи :

Вірую, Гóсподи, і ісповіду́ю, що Ти єси́ воістину Хри́сто́с, Син Бо́га живо́го, що пришо́в у сві́т грішників спасти́, з яких пе́рший я.

Також :

Вече́рі Твоє́ї та́йно́ї днесь, Си́ну Бо́жий, мене́ прича́сника при́ймí, бо ворога́м Тво́ім та́йни не пові́м і поцілу́нку не дам То́бі, як Ю́да, але́, як розбі́йник сповіда́юся То́бі:

Також :

Пом'я́ни мене́, Гóсподи, ко́ли при́йдеш, у ца́рстві Тво́ім.

Пом'я́ни мене́, Владі́ко, ко́ли при́йдеш, у ца́рстві Тво́ім.

Пом'я́ни мене́, Святи́й, ко́ли при́йдеш, у ца́рстві Тво́ім.

Неха́й не на суд і не в осóдження бу́де мені́ прича́стя святі́х Тво́їх та́їн, Гóсподи, а на зці́лення душі́ і ті́ла.

Бо́же, милости́вий, будь мені́ грішному.

Бо́же, очісти мо́ї гріхи́ і номі́луй мене́.

Без числа́ нагріши́в я, Гóсподи, прости́ мені́.

І то́ді причаща́ються того́, що держа́ть на руках, зі стра́хом і всяко́ю обережні́стю.

Тоді ієрей, поклонившись, приймає обома руками, з покровцем, святу чашу і причащається з неї, кажучи :

Чесної і святої кроби Гóспода і Бóга і Спáса на́шого Ісúса Христá причащаюся я, раб бóжий, ієрей *ім'ярек*, на відпúщення гріхів моїх і на життя вічне. Амінь.

І отерши тоді свої губи і край святої чаші платком, що його держить в руках, мовить :

Оце діткнулося уст моїх, і відійме беззакóння мої, і гріхи мої очістить.

Тоді призиває диякона, мовлячи :

Дияконе, приступі.

І диякон приходить і покланяється раз, мовлячи :

Отó приходжу до безсмéртного царя і Бóга на́шого. І :

Подáй мені, владіко, чесну́ і святу́ кров Гóспода і Бóга і Спáса на́шого Ісúса Христá.

Ієрей мовить :

Причащається раб бóжий, диякон *ім'ярек*, чесної і святої кроби Гóспода і Бóга і Спáса на́шого

Ісуса Христа на відпущення гріхів своїх і на життя вічне.

А коли диякон запричастився, мовить ісрей :

Оце діткнулося уст твоїх, і відійме беззаконня твої, і гріхи твої очистить.

І тоді відкривають двері святого вітара.

І диякон :

Зі страхом божим і вірою приступіть.

Лик :

Благословен, хто йде в ім'я Господнє, Бог Господь і явився нам.

І відбувається причастя вірних.

А ісрей, причащаючи, мовить :

Чесного, і пресвятого, і пречистого тіла, і крові Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа причащається раб божий (раба божя) *ім'ярек*, на відпущення гріхів своїх і на життя вічне. Амінь.

Ісрей благословить людей, виголошуючи :

Спасі, Боже, людей Твоїх і благослові насліддя Твоє.

*І іврей обертається до святої трапези і ка-
дить трічі, кажучи тихо :*

Вознесіся на небеса́, Бо́же, і по всій землі
сла́ва Твоя́.

А лик співає :

Ми віділи сві́тло і́стинне, ми прийняли́ Ду́ха
небе́сного, ми знайшли́ віру і́стинну, нерозді́ль-
ній Тро́йці поклоня́ємося, вона́ бо спасла́ нас.

А іврей мовить тихо :

Благослове́н Бог наш.

І голосно :

За́вжди, ніні і повсякча́с, і на віки віків.

Лик : Амінь.

Неха́й сповня́ться уста́ на́ші хвале́ння Твого́,
Го́споди, щоб ми співа́ли сла́ву Твою́, бо Ти
сподобив нас причасті́тися святі́х Твоі́х, бо-
же́ственных, безсме́ртних і животво́рящих та́їн;
збережі́ нас у Тво́їй святі́ні, весь день поуча́-
тися пра́вді Тво́їй. Аلیلу́я, аلیلу́я, аلیلу́я.

Диякон :

Про́сті, прийня́вши боже́ственных, святі́х, пре-
чи́стих, безсме́ртних, небе́сних і животво́рящих,

страшніх Христових таїн, достойно благода-
рім Гбспода.

Лик : Гбсподи, помілуй.

Заступі, спасі, помілуй і охороні нас, Ббже,
Твоєю благодаттю.

Лик : Гбсподи, помілуй.

День весь звёршений, святій, мірний і безгріш-
ний віпросивши, самі себе, і одін одного, і
все життя наше Христу Ббгові віддаймо.

Лик : Тобі, Гбсподи.

Молитва благодарення :

Благодаримб Тебб Гбсподи Ббже наш, за
причастя святіх, пречістих, безсмёртних і не-
ббсних Твоїх таїнств, що їх Ти дав нам на бла-
годіяння, і освячення, і зцілення душ і тіл
наших. Сам, Владіко всіх, дай, щоб причастя
святого Тіла і Крбви Христа Твого було нам на
віру незастідну, люббв нелицемірну, на умно-
ження премудрости, на зцілення душі і тіла,
на прогнанія всьогб супротивного, на збере-
ження заповідей Твоїх, на сприйтливий одвіт,
що на страшному судищі Христа Твого.

Виголос :

Бо ти єси освячення наше і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сіну, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лик: Амінь.

Ісрей: В мірі вийдім.

Лик: В імені Господнім.

Диякон: Гóсподу помолімся.

Лик: Гóсподи, помілуй.

Ісрей виголошує заамвонну молитву:

Гóсподи, Ти благословляєш тих, що Тебе благословляють, і освячуєш тих, що на Тебе уповають, спасі людéй Твоїх і благослові насліддя Твоє, повноту цéркви Твоєї охороні, освяті тих, що люблять красу до́му Твого: Ти їх прослав божественною Твоєю сілою і не остав нас, що уповаємо на Тебе. Мир світові Твоєму даруй, цéрквам Твоїм, ісреям, Бóгом береже́ному наро́дові нашому, правлі́нню і всім лю́дям Твоїм. Бо всяке добре да́ння і всякий звёршений дар з висóти є, сходячи від Тебе Отця́ світла, і Тобі славу, і благодáрення, і поклонéння возсилаємо, Отцю, і Сіну, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Лук : Амінь.

Тоді :

Іврей моли́ться тихо :

Сповнілося і звершілося, скільки в нашій силі, Хрісте Бже наш, Твогó прómислу таїнство: бо маємо смérти Твоєї пам'ять, ми віділи воскресення Твогó образ, ми спóвнилися безконéчної Твоєї жiзні, ми насолоділися невiчерпною Твоєю поживою, благоiзвóль, щоб і в бóдучому віці всі ми сподóбилися її, благодáттю безначáльного Твогó Отця, і Святóго, і благóго, і животворящого Твогó Духа, нiні і повсякчáс і на віки віків. Амінь.

Лук : Будь ім'я Госпóдне. *Тричі і Псалом 33* :

Благословлю Гóспода на всякий час, зáвжди хвалá Йогó в устах моiх.

У Гóсподі похва́лигься душа́ моя, неха́й почують ла́гідні і возвеселя́ться.

Возвелiчте Гóспода зо мною, і вознесiмо ім'я Йогó вку́пі.

Я шука́в Гóспода, і Він вiслухав мене́, і від усіх скорбóт моiх iзбáвив мене́.

Приста́пiть до Ньогó і просвiтiтьсá, і лиця́ вáшi не постидáються.

Оце́й убо́гий візва́в, і Госпо́дь віслухав його́,
і від усі́х скорбо́т його́ спас його́.

Ополчі́ться а́нгел Госпо́день навкру́г тих, що
бо́яться Йо́го, і і́зба́вить їх.

Вкуси́те і віди́те, що бла́гий Госпо́дь; бла-
же́н муж, що упова́є на Ньо́го.

Бійте́ся Го́спода, всі́ святі́і Йо́го, бо нема́
недоста́тку в тих, що бо́яться Йо́го.

Бага́ті збідніли і зголодні́ли, а тим, що шу-
ка́ють Го́спода не забра́кне нія́кого добра́.

Прийді́те, ча́да, послухайте мене́, стра́ху Гос-
по́днього навчу́ вас.

Хто є той чолові́к, що, лю́блячи життя́, бажа́є
віди́ти дні́ бла́гі?

Стри́май язі́к твій від зла́ і гу́би тво́ї, щоб не
говорі́ти ле́сти.

Відхі́лися від зла́ і твори́ добро́, шука́й мі́ру
і біжи́ за ним.

Очі́ Госпо́дні на пра́ведних, а у́ші Йо́го на
молі́тву їх.

Лице́ ж Госпо́дне про́ти тих, що твóрять зло,
щоб ві́корениги з землі́ пам'я́ть їх.

Візва́ли пра́ведні, і Госпо́дь віслухав їх, і
від усі́х скорбо́т їх і́зба́вив їх.

Блі́зький Госпо́дь до сокру́шених се́рцем, і
смирéнних ду́хом спасе́.

Багато скорбот у праведних, і від усіх них
ізбавить їх Господь.

Охороняє Господь всі кістки їх, ні одна з них
не сокрушиться.

Смерть грішників люта, і ті, що ненавидять
праведного, згрішають.

Ізбавить Господь душі рабів своїх, і не згрі-
шають усі, що уповають на Нього.

*Диякон же, увійшовши північною стороною,
споживав святі дари зі страхом і з усякою
обережністю. А іврей виходить і дає людям
антидодор.*

*По закінченні Псалма і роздачі антидодора
мовить :*

Благословення Господнє на вас Того благо-
даттю і чоловіколюб'єм завжди, нині і повсяк-
час, і на віки віків.

Лик : Амінь.

Іврей :

Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше,
слава Тобі.

Лик : Слава: і нині. Господи, помилуй. *Тричі.*
Благослові.

Ісрей :

Христос, що воскрес із мертвих, (*якщо в неділю*) істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері (*і проче*), во святіх отця нашого Васілія Великого, архисніскопа Кесарії Кападокійської і святого *ім'ярек, якого в храм, і якого в день*, і всіх святіх, помілує і спасе нас, як благій і чоловіколюбець.

Лик : Амінь.*

А ісрей, увійшовши в святий олтар, роздягається з священних одерж, мовлячи : Нїні відпускаєш, Трисвяте. І по Отче наш :

Тропар, глас 1 :

На всю зємлю вийшло вістування твоє, прийняла бо вона слово твоє, що ним боголіпно навчів ти; природу тогб, що існує, пояснив ти, звичаї людські прикрасів ти: царське священство, Отче преподбний Васіліє, моли Христа Бга, спастіся душам нашим.

Слава, *Кондак, глас 4 : Явився єсі основою не-*

---

* Інші відпусти див. стор. 98.

похитною церкві, подаючи всім людям вла-
діцтво неукрадне, запечатавши твоїми велін-
нями, небоявлений Василіс преподобний.

І нині, богородичен :

Ти, що від ангела словó прийняла в утробі
Твоїй і родила вполчене Слово — Емануїла:
Його́, Богородице, моли́ за душі наші.

А якщо хочеш, скажи і тропар дня.

Господи, помилуй,   Чеснішу. Слава: і нині.

І творить відпуст.

Кінець божественної літургії святого

Василія Великого.

МОЛИТВИ ПО СВЯТИМ ПРИЧАСТЮ

Коли гідно запричастишся животворящих таїнствених дарів, заспівай зараз з радости, вельми благодари й оце тепло з душі говори Богові :

Слава Тобі, Бóже. Слава Тобі, Бóже. Слава Тобі, Бóже.

Тоді оцю благодарну молитву

Благодарю Тебé, Гóсподи Бóже мій, що Ти не відкінув мене грішного, але сподóбив мене бóти причáсником Твоїх святощів. Благодарю Тебé, що Ти сподóбив мене недостóйного причастітися Твоїх пречістих і небéсних дарів. Але, Владіко Чоловіколюбче, Ти, що раді нас умёр і воскрес та дарував нам ці страшні і животворящі таїнства на благодіяння й освячення душ і тіл на́ших, дай, щоб вони були й мені на зцілення душі і тіла, на прóгнання всьогó супротівного, на просвічення очей могó сёрця, на мир моїх душéвних сил, на віру непостідну, на любóв нелицемірну, на повноту мóдрости, на додёржування Твоїх заповідей, на збїльшення Твоєї божéственної благодáти і на присвóіння

Твогó царства: щоб я, німи охорóнюваний у Твоїй святості, завжди пам'ятав про Твою благодать і вже жив не для себе, але для Тебе, нашого владіки і доброчінця, і так, відійшовши з цьогó життя в надії на життя вічне, досягнóв непроминаючого спокою, де безнастанний гóлос тих, що торжествують, і безконечна насолода тих, що оглядають невимóвну красоту Твогó обличчя, бо Ти єси істинне пра́гнення і несказánна радість тих, що Тебе люблять, Христé, Бóже наш, і Тебе оспівує все сотворіння на віки. Амінь.

Молитва св. Василя Великого

Владіко Христé Бóже, царю віків і творче всьогó, благодарю Тебе за всі блага, якими Ти менé обдарував, і за причастя Твоїх пречістих і животворящих таїнств. Тому́ благáю Тебе, благій і чоловіколюбче: охорони менé під Твоїм покрóвом і в тіні крил Твоїх та обдаруй менé чистою совістю, щоб я аж до мого остáнного віддиху достóйно причащався Твоїх святощів на відпущення гріхів і на життя вічне. Бо Ти є хліб життя, джерело святости, подáтель благ, і Тобі славу возсилаємо з Отцém і Святім Духом, ииіі і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Молитва св. Йоана Золотоустого

Таїнствéнно удостóївшись б́ути причáсником Твогó пречíстого т́іла і чеснóї крóви, оспівую і благословлю́, поклоняюся і сла́влю і велича́ю спасіння Тво́ї, Гóсподи, н́ині і повсякч́ас, і на ві́ки вікі́в. Амі́нь.

Молитва св. Йоана Дамаскина

Бóже, Бóже мій, непостóйний і невідимий вогні́ю, Ти, що ч́иниш Ангелі́в сво́їх вогне́м горю́щим, Ти, що в Тво́їй несказáнній любóві переда́в мені́ на пожі́ву Твоє́ божéственне т́іло і прийня́в мене́ за причáсника свогó божества́ ра́ди прийня́ття Твогó пречíстого т́іла і чеснóї крóви: проні́кни усé моє́ т́іло і дух, кр́изь мо́ї кóсти і мóзки! Гр́ихі мо́ї спали́, ду́шу мою́ просві́ті й ум мій проясні́! Т́іло освяті́ й обі́тель в мені́ сотвори́ разóм із благословéнним Тво́їм Отце́м і всесвяті́м Ду́хом, щоб і я був у Тóбі за́вжди, зара́ди молитóв Твоє́ї пречíстої Ма́тері і всіх святи́х Тво́їх. Амі́нь.

Інша молитва

Гóсподи Ісýсе Христé, Бóже наш! Нехáй Твоє́ святе́ т́іло б́уде мені́ на житт́я ві́чне і Тво́я чесна́ кров на відпу́щення гр́ихів! А о́це́ благодарення,

нехай буде мені на радість, здоров'я і потіху. На Твоєму ж страшному й другому пришестю сподоби мене грішного достойним станути праворуч слави Твоєї, молитвами Твоєї пречистої Матері і всіх святих.

Молитва до Пресвятої Богородиці

Пресвята Владичице Богородице, світло моєї затьмареної душі, надіє, покрове, прибіжище, потіхо і радосте моя! Благодарю Тебе, що Ти сподобила мене недостойного бути причасником пречистого тіла і чесної крові Сіна твого. Але Ти, що породила істинне світло, просвіти духові очі мого серця! Ти, що породила джерело безсмертя, оживи мене, умертвленого гріхом! Ти, милостивого Бога милосердна Мати, помилуй мене і дай мені говіння і сокрушення в серці моїм і смирення у мислях моїх і визволення з полону думок моїх! І сподоби мене аж до останнього віддиху неосудно приймати святощі пречистих таїнств на зцілення душі й тіла! Дай мені теж сльози покаяння і сповіді, щоб я величав і славив Тебе по всі дні мого життя, бо Ти благословенна і препрославлена на віки. Амінь.

Кінець молитов по Святім Причастю.

В І Д П У С Т И

На Різдво Христове і в його Навечер'я :

Христос, істинний Бог наш, що родився в вертепі у Вифлеємі Юдейським і в яслах возліг спасення нашого ради, молитвами пречистої своєї Матері, во святіх отця нашого Васілія Великого, архієпископа Кесарії Кападокійської, і всіх святіх, помилує і спасе нас, як благій і чоловілюбець.

На Обрізання :

Христос, істинний Бог наш, що прийняв по закону восьмиденне обрізання спасення нашого ради :

На Богоявлення і в його Навечер'я :

Христос, істинний Бог наш, що в Йордані хреститися зблів від Йоана спасення нашого ради :

У великий Четвер :

Христос істинний Бог наш, що ради премно-гої благодости лучшу путь показав смиренням на

умиванні ніг учеників і зійшов аж до хреста і гробу:

У святу і велику Суботу:

Христос істинний Бог наш, що задля нас людей і нашого ради спасіння волею плоттю положився у гробі і зійшов на ад:

